WAHLSTEDT, VIOLA (1901–1992): *Kom tillbaka, Jock!* Ill.: Gösta Kriland. Stockholm: Rabén & Sjögren, 1956. 139 s.

”Ens pappa skulle inte jobba på kraftverksbygge långt borta. Och ens mamma skulle stanna hemma i stället för att fara omkring i byarna och sy klänningar åt folk.” (11) Medan föräldrarna arbetar bor Petter hos sin samiska kusin Jonetta. Hon är liten och efterhängsen. Hon följer efter honom på hans hemliga expedition i fjällen. När han försöker lura sig undan henne, säger hon att hans hund är en ouppfostrad byplåga. Då släpper Petter lös sin älskade hund – för att visa hur väl uppfostrad den är. Det är renflyttningstider och en lösdrivande hund kan förstöra veckors arbete för samerna. När barnen tror att hundens liv är hotat av en grupp uttröttade renskötare, ställer sig Jonetta tveklöst på Petters sida och riskerar sitt liv för att rädda honom.

Petter funderar över vad det innebär att vara same. Vem får äga renar och varför är sätten att sköta renarna så olika? Trots att Petter och Jonetta har samma mormor är det bara Jonetta som är ”riktig same - lapp”. Hur kunde det komma sig? Deras mormor var på sameålderdomshemmet nu. Petter hade varit och hälsat på henne. Hon hade suttit uppkrupen i sin säng och rökt sin pipa medan hon pratade om hur renarna sköttes norröver, i Tornedalen, där hon växt upp. Petter tänkte att när han blev stor skulle han ha renar och sköta dem så som mormors renar sköttes. Men så kom han att tänka på att han kanske inte fick ha några renar.

> Hans pappa var svensk och hade svenskjobb, och svenskar fick inte ha ren på fjället, det stod det i lagboken. Jonetta däremot, hon var riktig same – lapp – hon! Hennes pappa, Mårten Mårtensson, var same. Ändå hade han inga renar, han hade gård i byn i stället och kor och en häst. (55 f.)

Lindskog, Gerda Helena, *Norrbarn: Norrland i 1900-talets svenskspråkiga barn- och ungdomslitteratur,* h:ström - Text & kultur, Umeå, 2013